

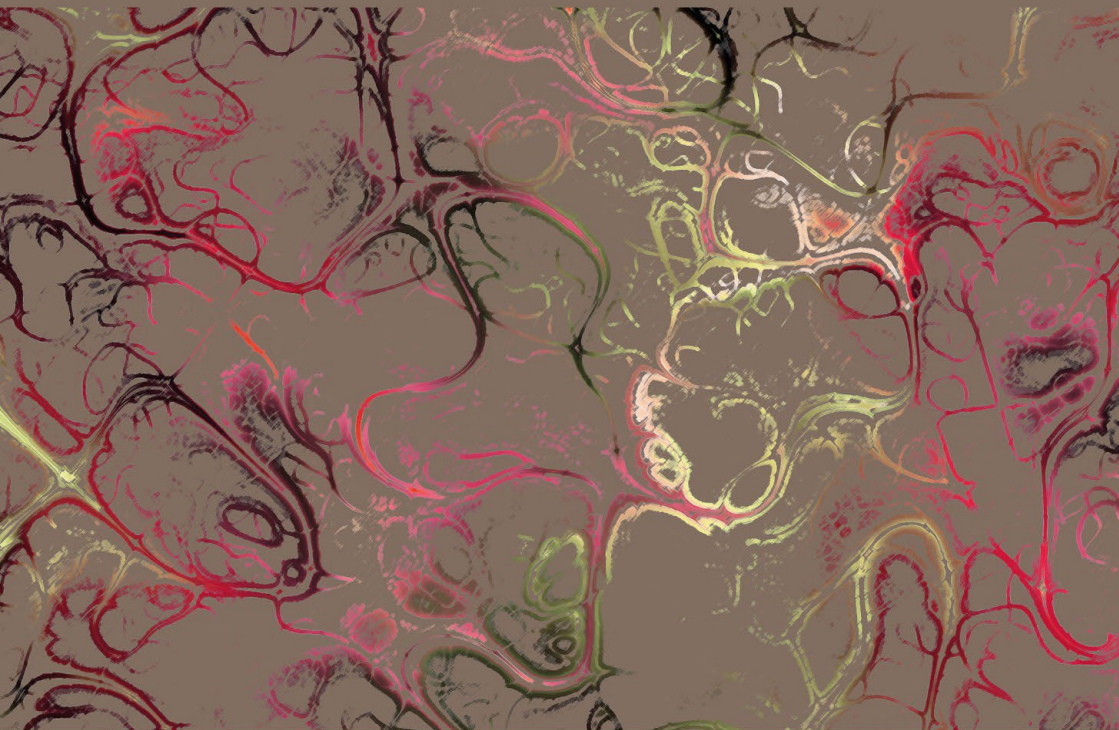

Městská knihovna v Praze

ČEŠTÍ
BÁSNÍCI
20. STOLETÍ

MATEČNÁ SAMOTA

Viola Fischerová

e-kniha • Praha • 2021

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Matečná samota

Viola Fischerová

Znění tohoto textu vychází z díla [Matečná samota](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Petrov v Brně v roce 2002. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Viola Fischerová: Matečná samota), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 13. 1. 2021.

OBSAH

I.	9
U domu dětství	10
Pane nejsem hodna	11
Nastává Tvá lidská hodina	12
Být v Tobě	13
Jako ptáci ranním křikem	14
U Tebe v chrámu	15
Nemít v sobě Tvůj úkryt	16
Co si počneme	17
Schoulené tělo	18
Pane dal jsi mi můj osud	19
Skrytě temné chvění	20
Co nakreslím	21
Občas mi Pane na vteřinu	22
II.	23
Jsem pokojná a mírná	24
Protože věříš	25
Nejde o milence	26
Už skoro jsme	27
Za patami přátel	28
Osiky se v poledne chvěly	29
Ta vteřina	30
Pořád někdo je a není	31
To se ti podobá	32
Tvoje stáří	33
Co pustých jeskyní	34
Je ti sedmnáct	35
Slunná vůně dubna	36
Vymknout se	37
A komu co říct	38

III.....	39
Zaliti v světle.....	40
Dnes v noci jsi bořil.....	41
Měkce se šíří povětrí.....	42
V poledne jsem seděla.....	43
Zítra tě uvidím.....	44
Zítra tě uvidím.....	45
Ještě pořád jsi krásný.....	46
Po celou cestu.....	47
Vracet se.....	48
Tvoje paže.....	49
Nakonec.....	50
Blížíš se ke mně.....	51
Zjara ještě stará dáma.....	52
Odnést si.....	53
Rozšlapané sandály muže.....	54
IV. SMÍŘENÍ.....	55
α — Už léta nejsem tvá.....	56
β — To je ta láska.....	57
χ — Už jsi dvojí.....	58
δ — Je láska.....	59
ε — Ale co to hledáme.....	60
η — Je to.....	61
V.....	62
Zahrada bílá.....	63
Udržet tvar.....	64
Oni jsou ještě polobozi.....	65
Jednou.....	66
V tom snu.....	67
Horko.....	68
Pokolikáté kavárna.....	69
Nejspíš neměli na čem sedět.....	70

Po tom prvním.....	71
Snuji svoje pavučiny	72
Všechno začalo nevinně.....	73
Bez záruk trvat na svém.....	74

*V kolika barvách tu vidíš fialovou
v tolika dnech uplyne léto
z červenavé po černou
přecházejí odstíny
— Vadim Sidur*

*A mysl co prsten
stahující se kolem čehosi živoucího
— Sylvia Plathová*

I.

U domu dětství
se udál ten hřích
Můj křivý nesplnitelný slib chlapci
kterého uvidím za pár dní
rozhozeného v krvi pod koly

Pane vrať mi tu úzkost o duši
již jsi dal unést
osmiletému dítěti

Zoe Hauptové

Pane nejsem hodna
A neprohlédám
Byl dar pláč za nocí
mezi ploty
když později mrtvý
se jeví
jako bledě modré květy
mnohost v tkvění
tíha laty
bělomodrá hrozen

Amen

Nastává Tvá lidská hodina
Tak se Ti blížíme Pane
jen v bolesti bez útěch
V té Tvé vedle Tebe
vlastní rukou prostřelené
srdce muže
Na hřišti křičí děti
už vykoupené
Nenech ho Pane ve tmě
Nastala Tvá lidská hodina
Potřeba prosit za Tebe
mezi mokřými stromy v lese

Na Velký pátek 1996

Být v Tobě
abys byl kolem
a ve mně

Kmen
kterým cítěna
cítím
a v kruzích rostu
tam

Jako ptáci ranním křikem
denně vytyčujeme sebe
kde kříž ani kaple
nejsou z našeho kamene

Taky jsme nepřijali cizí
pod střechu ani do zahrady
maličké

Nesmýšleli jsme Pane zle
Vymni jen z lepších skutků
co navěky neznamená
Naše jména

O to Tě prosíme

U Tebe v chrámu, Pane
sleduji Tvoje dějiny
v barvách a kamení

gesta obřadu hlasu
a slov

Taky se lekám
bratrství tolika lidí

Zrána se stromy v lese
a se psem
se k Tobě někdy stínem a světlem
blížím

Nemít v sobě Tvůj úkryt
Ve zlatém roští chybí
laskavé světlo ze tmy
ke mně

Je advent

Mrtvý muž na kříži
se musí narodit

Pane
dej mi svůj úkryt ve mně

Co si počneme Pane
s tou divokou úzkostí
která se valila rozlila
a volá k nebi

Ted' se skloň Pane
a do Boží dlaně naber
všechny své vyděšené mrtvé

Bud' jim domem chlévem polem i keřem
a dej ať je do jednoho nalezneme
už bez smrti
a sladce zkonejšené

Amen

Schoulené tělo
schoulená duše

Pane nerozpjala jsem křídla

Moje cesta je úzká
kam dohlédnu
ode zdi ke zdi
na dotek

Pane dal jsi mi můj osud
Nerozumím tomu
co se neodvažuji chápat

Jsem jen co mám
Tebe v sobě
slepě se k Tobě
upínám

Skrytě temné chvění listí
olivy a švestky
za soumraku
umřela Zuzana
umřela Eva
V noci Pane mi chybí
kus lásky
a prosba
aby se uzdravily

Ukšukovi

Co nakreslím Pane
na stěnu jeskyně
co jsi byl Ty i já
a v tom si podobné

tajemství srdce a duše
mého psa

Bojoval o mne ve vlnách
které ho děsily
a z nichž měl strach

Jeho obraz tu Pane
zanechám na stěnách

Občas mi Pane na vteřinu
otvíráš dveře k tomu
co zahlédám

Živá jablka na holém podzimním stromu
veselé zjevení jeřabin v aleji
moje dávné sny a život k nim

a věčný opak ztráty
v níž se nacházím

II.

Kurtovi

Jsem pokojná a mírná
dva mrtví na mne doléhají
jako jedlý papír
bílí a ploší
jako perníkoví Mikuláši zezadu

Dostávám jim
a nechybím

Jenom se vyhnout
Jednomu doteku
oblému rameni
oblé paži

Protože věříš
že ještě můžeš a smíš
i do polibků v náručí

nasloucháš moudrému
starému muži
Říká že ví kdo jsi

Protože věří že ještě smí
stojíte mezi lidmi
na stanici
v objetí jako milenci

Nejde o milence jde o touhu
mít ho dnes v noci
mě kousla slastně jako dříve

zvíře kolem dvaceti
a vůbec ne můj typ
byl statný autobusák a potom podvodník

nešlo však o milence
šlo o touhu
chtít ji ve snu
sen

Už skoro jsme co navlékáme
dokola tytéž příběhy osudy
smíchy a žaly

Jiné bývají po čase
shluky kamenů u moře

a živé věty mrtvých
měnící významy
jež jsme netušili

Za patami přátel zbyl smutek
odešli z domku na vinici
se svými dětmi kufry a hlasy

stoupá samota
volno pro mrtvého s jeho rancem
roků nocí a dní

pijeme ji
polykáme co máme
nemůžeme se dosytit

Osiky se v poledne chvěly a dýchaly
Přesto jsem měla přelézt
horký násep koleje a plot

a zjistit v poli slunečnic
s vypálenými jádry
zdali se ještě obracejí
k slunci

J. M.

Ta vteřina byla slunná a vlídná
mladá žena a muž v ní zářili
navěky opření o sebe
toho léta
kdy v oku ženy už číhá
blízká slepota smrt a prosba
aby nikdo nežli on nevěděl
že tady ve stínu pod stromem
kde spolu líhali
nachází rozptýlenou v trávě
jenom ji

Karlu Křepelkovi

Pořád někdo je a není
tolik prázdných míst
co jsme nasbírali

do popravčích košů
záhy poletí
i naše hlavy

Už dlouho tu nejsme sami
za zády se nám tísní
a ženou nás

křičící děti
naší smrti

Bohumilu Hrabalovi

To se ti podobá
že jsi rozpíjel lidi
příběhy řečmi a pivy
— co jsem se nasmála —

To se ti podobá
že jsi měl hlad
se všemi kočkami
v lese

To se ti podobá
že jsi smrti
člňající a zkřehlé

dal podobu holubů
nadrobil bábovku
a hodil sebe

To se ti podobá

Tvoje stáří je starší
Jenom když sedíme
můžeme si být ještě snem

Vypravuješ a bereš si mě
i za ruce

Hltáme víno
co nesmíme
kouříme řetězem

Jsme mimo
Přeskočili jsme tělo
Jsme před časem

Co pustých jeskyní
by vedlo k tvé vzpurné mužné kráse
Otvírá se hala metra
Nemusí v ní hned být
líbající se milenci
Spíš dítě nebo pes
kterým se mohu přiblížit

Je ti sedmnáct
a šíříš kolem sebe hlad

Jak se podobáš
lásce

Kdybych ti řekla pojd'
a probdi se mnou noc

spíš bychom umřeli strachem

Slunná vůně dubna
Zrána ústa plná dětství
kakaa chleba a másla

Za domem zahrada
za plotem představa
Nejsladší vítězná drobná
husí mochna s pírky

a vlhký písek
a rybník

V parku ze hřbitova
u zdi
zčernalý kámen
temný anděl
co tě neopustí
v slunci

Vymknout se nebo uhnout
touze kde už nic nelze získat
ani napravit

A nosit z asfaltu do trávy
osychající žížaly

třít v klíně
ztuhlé polomrtvé štěně

chodit za holubem
po splavené cestě s houskou
aby našel sousto

A komu co říct
když už ti nikdo nevrátí
šeptem či hlasem v závratí
tvůj nahý pocit

svěřený v trvání vteřiny
druhé kůže a duši

když nikdo ani nezatuší
co neřekneš
a i pak
už nikdy neví

III.

Zaliti v světle říjnového lesa
mrtví jako včely v jantaru
a stejně neznámí

Procházím jejich podivným životem
beze změny
měním zlato za listy
a šlapu po nich

Psice větří v listí co má
a co si připouštím
jen jako bláto na holinkách

S šelestem padají bukvice
a déšť

A přesto

Přede mnou
za mnou
prázdnost

Mstivý dar

Dnes v noci jsi bořil
tři zčernalé cihlové domy
na svahu v lese

Dívala jsem se
na propadlé stropy
porostlé býlím

a jak jsi v ohybu klínil
čerstvé bělavé trámy
pravoúhle a přesně

jak jsi byl dvakrát
a mne pak objal
jenom ten jeden

živý

a jak jsem se ti vymknula
z těch pevných nahých paží

před tím druhým

Je snazší to napsat
než prožít

Měkce se šíří povětrí
po celý den se rozednívá
Tahle vlahá perut' tě znala
jenom si nevzpomínám kde

Na sněhu v polích
domáhajíc se krajiny
nacházím po týdnech vypouklé křížky
svých podešví

Mokrou stopu psice
už chytla hlína

V poledne jsem seděla na lavičce
se starým mužem
Vyprávěl mi o žlutém šerťáku
který jsem nikdy neviděla

Byl vyschlý a voněl sluncem
a vůní
na níž jsem kdysi
nosila hlavu
kterou jsem chytala
rukama nohama

Zítra tě uvidím
Já vím že podruhé nevstoupím
do toho divokého proudu
Ale jednou se dotknu
Toho co minulo
a zůstalo živé

Zítřa tě uvidím
Nevím jestli si přeju víc
tvoji dřívější krásu
nebo abys ji utratil
sešel a ztloustnul
jen jeden v řadě —
a já byla v bezpečí

Ještě pořád jsi krásný
Hledám své pohledy
když jsem tě hodiny
vídala na zdi

Ještě pořád jsi krásný
Chytali jsme se za ruce
Snad je to láska
Ale touha v tom není

Po celou cestu jsem hleděla
na milence v objetí
ještě bez kostí s klíny na protilehlých lavicích

jak se milovali očima
rty a rukama nohama
propletenýma

Na toho bělovlasého siláka
v trenkách o kupé dál
jsem podruhé
raději nepohlédla

Vracet se třicet let
rok co rok
na totéž místo

S tím dávno mrtvým
jsme přijížděli autobusem
do vyprahlé krajiny za tmy
pod nebem světlým
jako do Betléma

tolik hvězd na dotek
černé pinie borovice
a cypřiše

Nic se nemění
S přáteli autem
přijíždíme dřív

Já do té tmy vyprahlé krajiny
pod světlým nebem s mrtvými
černou pinií borovicí
a cypřiši

Eckhardu Thielemu

Tvoje paže a jemné prsty
na nočním nebi
mimózo

Nad vínem větší přátelé
budoucí minulost
jen jinak krutou

Šťastnější kdo se nenarodí

Kdo jenom vyroste
mimózo
Na pustém ostrově
v ráji

Jiřímu Kolářovi

Nakonec
bude slunce už jenom na jiné straně
ulice věčně letní nedělní
chodci se vracejí od vody

a my
jako bychom vždycky bydleli
jen v pokoji s očima do zdi
budeme snít na postelích

o tom jak snadno
dojdeme ke dveřím

Blížíš se ke mně
se ztopořeným peřím

Říkáš mi
že jsi u ohně při tanci v mém náručí
poznal lásku

Přicházíš
Jsi čím dál blíž

Chlapec s kterým jsem tancovala
u ohně

Nic víc

Zjara ještě stará dáma
útlá křehká a s knihami
Teď v zšeřelém zimním pokoji
jenom jí

cpě do sebe lžící a prsty
hovězí s mrkví a brambory
a lačně mlaská

jak už jen její tělo ví
o co tu jde
a že umře

pozítří

Evě Miláčkové

Odnést si
co ti zavadí o oči

Zlatý lístek v lese
který nedopadl
ale utkvěl

na neviditelné slině
uprostřed cesty
nad zemí

drobný kolmý a vznešený
teď zjevuje
co jsme jen tušili

nerozeznatelný dech
jeho pohyb
v dusném bezvětří

Rozšlapané sandály muže
šedé ponožky s modrým proužkem
Střed slunce v autobuse

Něco tu znovu začíná

Vlak mizící za poli obilí v tunelu
kam nedohlédnu
od zahrad kde si hraju

Co je tu živé?
Co oživené?

Horké odpoledne
vzduch jenž se v dálce chvěje
a ve skříňce na chodbě
nohy otce

který dítěti
zmizel před půlkou století

IV.
SMÍŘENÍ

Vladimíru T.

α

Už léta nejsem tvá
Z židle tě páčí
tvoje paže
s fialovýma rukama

Ty dávno živé ruce
Pod kterými jsem žila
a sténala

β

To je ta láska
která mě kdysi pozvedla
až kdoví kam
a stejně ponížila

Má touha
kterou jsem zavrhla

Občas ji potkávám
Zbělela ztloustla
a ztuhle se šourá

Jak bych se nadechla
kdyby se náhle protáhla —
a ještě jednou mě pozvedla
a ponížila

X

Už jsi dvojí
Už tě čas rozštípnul

Můj skvělý milenec
a stařec jenž přežil
svou smrt

Jsi dvojí

Bdělé sny za nocí hojí
lásku i bodné rány

Naše obojí

δ

Je láska
která není
měřena dítětem ženou
a umíráním

Láska co naposledy
vtiskne oběma na rty
své fialové stopy

co navždycky zazdí
čeho se lekala
před třiceti lety

ε

Ale to co hledáme po celý život
čeho se marně domáháme
v slzách křikem i něhou
nenalezneme u živých

Až když nám umřou
a osud zmizí v hlíně
se jednou v dušičkovém dešti
přiblížíme

Sobě v nich

η

Je to
ještě prázdný hřbitov?

Nebo jabloňový sad
obehtaný zdí

Hřbitov na podzim
s řadami jabloní

A plody na větvích
ponechali ptákům?

V.

Zahrada bílá zelenící
něžně náhrobek na náhrobek květů
a listí vrší

náhlý smaragd světlo a sníh
mezi ploty utržený
pruh zjevení
před léty v dubnu
státých jabloní

Udržet tvar za každou cenu
Nepřidat nic
k tomu co bude vzato
tělu

Nič si ho jitřením
jež není pro smrtelné navěky

Ale udržuj tvar
zuby nehty
A zbytek předej
čistému ohni

Lázně Třeboň, únor 2000

Oni jsou ještě polobozi
lehkonozí rychlí s hustými hřívami
v oblacích

Kdo jim však prozradí
co nevidí

Strmou silnici
a sešlé vlekoucí se polobohy
napřimované hůlkami

Jednou
rozeznáme na schodech cizího domu
svůj osud

křivku ramen oči
a skvoucí smích

A přece za pár dní
— ze vzdoru
že nedáme život za náhodu —
utečeme

a doma úzkostí pláčem

Pavlovi

V tom snu
jsi přiběhl živý
Hltali jsme se a milovali
na chodníku i na postelích

V tom snu
šeptala jsem ti do vlasů
jsi byl mrtvý

V tom snu
jsme oba zaplakali
nad lítostí

která nám zaživa
kopala hrob

Horko
v očích úpal okru
úzké ulice k přístavu

Po čichu
se blížím k vlhkým hotýlkům
kde se — za málo peněz —
tak špatně milovalo
na vlnách drátěnek

Jednou ho najdu
ten v Janově
kde jsi mi po večeri
řekl k dítěti
naposledy ne

kde jsi slíbil
že o tom se mnou
budeš vždycky mluvit

kde jsem ti
v pokoji se železnou postelí
řekla poprvé ne

Pokolikáté kavárna na pobřeží
u nohou moře
lodě a čluny

a v rohu u plůtku
proti modři ty
na chvíli šťastně vyjmutý
ze svojí ulity
Na co jsi myslel?

A na co on?
Proti modři ten druhý
s mrtvým za sebou

A na co já?

Předmět výsměchu
mladého páru
že tu u stolku sama piju
už od rána

Nejspíš neměli na čem sedět
ani spát
a tak si odnesli z mého sklepa
tři rákosová křesla
stolek
a molitan

Jen stojací lampu
s loďmi na stínidle
rozdupali a zkřivili

Náš první domov ve Vogesenstrasse
kde v jasu pluly plachetnice
nebyla křesla
nebyl stolek
ani molitan

Po tom prvním
zbyl na průčelí konejšivý smích
Vídám ho v hodinách západu
ten cizí dům
co má tvůj smích

Toho druhého
sledoval od Vánoc z povzdálí
vzpřímený kamenný stín

Kus anděla s palmou —
odvracela jsem hlavu
ze strachu

Takové divné vidění
Na průčelí mrtvého smích
v ulicích zjevený
kamenný stín

Snuji svoje pavučiny
Říkají mi
Je to tak smutné
je to tak smutné

Přiznávám se
Jsem veselý pes
Ale někde
musím bydlet

Josefu Hiršalovi

Všechno začalo nevinně
Na cestě jsem zvedla ze země
větvičku kaštanu

Ve váze doma vypučela
Vyrostl mi z ní bledý
ztopořený stvol s květy

Sílí a krade mi
pokojné představy a sny
Nikdy jsem neměla nic
s kaštany

Barborka rozkvétá cudně
a míří k svatbě
v bílém

Ale tohle?

Pak v noci
mě milují krásné dívky
které jsou vlastně
chlapci

Petru Borkovcovi

Bez záruk trvat na svém
nepokoušet oslnivé

Spokojit se
s hubeným zřením
postav kostí a hlasů

Na jedné hraně smíchu a žalu
je moje málo vše

Viola Fischerová
Matečná samota

Edice Čeští básníci 20. století
Ilustrace na obálce z volných zdrojů
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 13. 1. 2021

ISBN 978-80-274-1371-3 (epub)
ISBN 978-80-274-1372-0 (pdf)
ISBN 978-80-274-1373-7 (prc)